

1. Πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας

Η Εκκλησιαστική Ιστορία είναι ένας κλάδος της επιστήμης της Θεολογίας. Μελετά τη ζωή της Εκκλησίας.

Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας είναι κάθε στοιχείο, το οποίο μπορεί να μας δώσει πληροφορίες για τη ζωή και την πορεία της Εκκλησίας.

Βασικές πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας είναι οι παρακάτω:

I) Αγία Γραφή, ιδιαίτερα η Καινή Διαθήκη. Τα Ευαγγέλια, οι Επιστολές των Αποστόλων είναι μια βασική πηγή. Σημαντικότερη όμως είναι οι Πράξεις των Αποστόλων, που καταγράφουν την γένεση και δημιουργία της Εκκλησίας.

II) Βαπτιστήρια Σύμβολα, που είναι ομολογίες πίστεως, που καταγράφονται σε διάφορες Τοπικές Εκκλησίες.

III) Πρακτικά Συνόδων (Οικουμενικών, Τοπικών, Ενδημουσών κ.α.), αποτελούν μια βασική πηγή. Μας ενημερώνουν για τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι Εκκλησίες σε συγκεκριμένες περιόδους, σε συγκεκριμένες περιοχές. Παράλληλα, γνωρίζουμε ονόματα επισκόπων, συζητήσεις, σχέσεις Εκκλησίας – Πολιτείας κ.α. Οι αποφάσεις των Συνόδων ονομάζονται όροι (αναφέρονται σε ζητήματα πίστεως) και κανόνες (αφορούν στη ζωή και διοίκηση της Εκκλησίας).

IV) Πατερικά κείμενα, από τα οποία γνωρίζουμε πρόσωπα εκκλησιαστικά και πολιτικά, εκκλησιαστικά ζητήματα κ.α.

V) Έργα Εκκλησιαστικών Ιστορικών, που καταγράφουν τη ζωή της Εκκλησίας. Πατέρας της Εκκλησιαστικής Ιστορίας θεωρείται ο Ευσέβιος Καισαρείας.

VI) Έργα Κοσμικών Ιστορικών, μέσα στα οποία υπάρχουν πολλές πληροφορίες για τη ζωή και την πορεία της Εκκλησίας, προσωπικότητες κ.α.

VII) Εκκλησιαστικά Έγγραφα και Αλληλογραφία μεταξύ Εκκλησιαστικών και Πολιτικών προσώπων, είναι μια σημαντική και αξιόπιστη πηγή. Αναφέρονται σε ζητήματα της Εκκλησίας, στις σχέσεις με πρόσωπα και θεσμούς κ.α.

VIII) Περιηγητικά έργα, που μας δίνουν πολλά στοιχεία για τις Τοπικές Εκκλησίες που επισκέπτονταν οι περιηγητές.

IX) Τυπικά μονών, τα οποία αποτελούν κείμενα που καταγράφουν τον τρόπο διοίκησης και λειτουργίας της μονής. Σχετική πηγή είναι η αλληλογραφία των μονών, τα μοναχολόγια και άλλα μοναστικά έγγραφα.